

Leo Trotskij: Nationalitetsprincipen

Publicerad på ryska i *Nasje Slovo*, 13 juli 1916.

Här översatt från engelska versionen på [MIA](#). Ursprungligen publicerad på engelska i [Socialism Today](#), nr 184 december/januari 2014/15. Översättning Göran Källqvist.

(Som en fortsättning av vår serie för att markera 100-årsminnet av Första världskrigets inledning publicerar vi här en artikel av Leo Trotskij, som avslöjar världsmakternas hyckleri mot nationella minoriteter och förtryckta folk. Den publicerades första gången 13 juli 1916 i *Nasje Slovo* (Vårt ord), en tidning för ryska revolutionärer som gavs ut i Paris. Detta är första gången den har översatts till engelska, av Pete Dickenson – *Socialist Actions* redaktionella kommentar.)

Nästan inga nyheter har synts i den franska pressen om Kongressen för små och förtryckta nationaliteter som nyligen hölls i Lausanne. Om man anser att de allierade kämpar för ”nationalitetsprincipen” – om amerikanerna skulle ha glömt det, så påminde Sazonov¹ dem om det – kan en sådan ouppmärksamhet mot Lausannekongressen vara förvirrande. Men i själva verket ... är det självklart.

De som vidhåller sin missuppfattning bör dock studera det senaste numret av *L'Éclair* (Gnistan). Denna märkliga tidning kombinerar omtanke om katolicismens himmelska lära med den franska industrins progressiva strävanden – ingendera är platonisk – och lämnar då och då plats för reportage och artiklar som i hög grad innehåller element av sanning.

För det första visade det sig – vilken överraskning för Plechanov² som bor nära Lausanne! – att det ”bland de 23 nationaliteterna [vid kongressen för förtryckta folk] fanns representanter för nästan alla Rysslands nationella minoriteter: finnar, litauer, letter, polacker, ukrainare, georgier, etc., etc.” (av takt mot de allierade avbryter givetvis författaren listan här). Det fanns också representanter för det irländska folket, albaner, egyptier och tunisier. Det fanns till och med en herr Aberson, som representerade judarna som en nationalitet.

Angående kongressresolutionerna som erkänner varje nations rätt till självbestämmande, konstaterar *L'Éclair* frankt: ”Svårigheten att i praktiken genomföra detta program är att alla gärna erkänner friheten för sina fienders nationella minoriteter, men inte sina egna eller sina allierades minoriteter. I det allierade lägret kräver de till exempel frihet för de icke tyska nationaliteter som underkuvas av Tyskland och Österrike, och icke turkiska etniska grupper som underkuvas av Turkiet, men vill ge Ryssland handlingsfrihet avseende sina nationella minoriteter.”

Inte ens i den atmosfär av obligatoriska lögnen som vi har levt i under två år avslöjar den ”stora” franska tidningen några nya eller djärva tankar som på något sätt är uppfriskande för själen. Och

1 S D Sazonov (1860-1927), rysk utrikesminister fram till juli 1916.

2 G Plechanov, den ryska marxismens grundare. Under Första världskriget intog han en nationalistisk, krigsvänlig ståndpunkt.

tänk att det finns ryska socialister, ryska revolutionärer, ryska landsflyktingar, som före kongressen i Lausanne, där kirgizer kom för att klaga på det tsaristiska oket, fortsatte att ansluta sig till Sazonovs refräng om Rysslands befrielsemål under kriget. Ingen kräver internationalism av dessa personer, men om de bara vore ärliga patriotiska demokrater så skulle de rodna av skam!

Men för att undvika svårigheter har de alltid en hänvisning till de allierade i bakfickan. Ryssland är förstås ett förtryckande land, men med hjälp av ”västdemokratierna” kommer landet i och med en seger att förlösa alla de inre och yttre underverk som Tyskland måste uppnå genom nederlag.

Men hur står det egentligen till med denna fråga bland de allierade? Lämna för tillfället Fjärran östern därhän, där Ryssland i allians med Japan under de kommande årtiondena ska tillämpa ”nationalitetsprincipen” på Kinas rygg. Vi kommer att få tid att tänka på den halva miljarden kineser när Plechanov och Kuropatkin kräver frihet åt Schleswig-Holstein!³ Låt oss begränsa oss till ”västdemokratierna”. Men vi ska inte ta upp den irländska frågan, eftersom det alla känner till hur storsint Storbritannien tillämpar självstyre i Dublin. Connolly och de andra rebellerna som har hängts eller skjutits kommer emellertid inte att kunna avnjuta det irländska parlamentet, eftersom de själva nu avnjuts av ett parlament av maskar under jorden. Men låt oss lämna Irland. Låt oss lämna Storbritannien helt och hållet. Hur står det till i Frankrike?

För kolonialmakter som Frankrike eller England, säger *L'Éclair*, är frågan om ”infödda”, som dryftades i Lausanne, av särskilt intresse. Lausannekongressens resolution vill inte erkänna uppdelningen av raser i ”lägre” och ”högre”, eftersom det är den filosofi som kolonialmakterna allmänt sett främst litar till. I detta fall kräver *L'Éclair* kolonial ”demokrati”, rättvisa och ... försiktighet, och konstaterar samtidigt med tillfredsställelse att deputerade Doazi under Lausannekongressen lade fram en motion, enligt vilken algerierna skulle få ”verklig” representation i de institutioner som diskuterar deras intressen. Det känns väldigt lugnande.

Men faktum är att det samtidigt – dvs. i princip under Lausannekongressens möten – ägde rum en händelse i Fjärran östern, i franska Indokina, som är betydligt mindre gynnsam ur ”nationalitetsprincipens” synvinkel. I Annam,⁴ som 1884 inrättades som ett franskt protektorat, dvs. en fransk koloni, ägde det rum ett uppror under det nationella oberoendets fana. Under några veckor efter händelsen tilläts den franska pressen skriva om det, men de patriotiska och rättänkande tidningarna utnyttjade inte möjligheten. Givetvis gjorde inte *L'Humanité*⁵ – denna trångsynta, hycklande och lögnaktiga tidning – några antydningar om en händelse som är förknippad med de 5½ miljoner annamiternas öde. Och om nu ”censuren slår ner möjligheten” att ge läsarna ens sparsamma informationer om annamiternas uppror, då är det återigen tack vare den reaktionära tidningen *L'Éclair*.

Annamns unge kejsare, Duy Tan, som i grunden bara var en infödd kunglig prydnad och fasad för [den franska] republikens koloniala makt, tog kontakt med en av undersåtarnas nationellt revolutionära organisationer. Efter en överenskommelse med dem flydde han från sitt palats till landsbygden och riktade sig till nationen med en revolutionär appell och förklarade Annam för självständigt. Men den tredje republikens regering visade sig ha kontroll över situationens herre.

3 A N Kuropatkin (1848-1925), var i februari 1916 överbefälhavare för Rysslands arméer i norr. Schleswig-Holstein är en omstridd region på gränsen mellan Danmark och Tyskland.

4 Annam är nu den centrala regionen i Vietnam.

5 *L'Humanité* var en krigsvänlig socialistisk dagstidning som redigerades av Pierre Renaudel. Den blev senare det franska kommunistpartiets tidning.

Rebellen togs till fånga, återfördes till ”deras” huvudstad Hué, avsattes och låstes in en fästning, där han nu har gott om tid för att inte bara lära sig Deklarationen om människans rättigheter utantill, utan också läsa alla nummer av *L’Humanité* under resten av kriget (givetvis under förutsättning att den avsatte kejsaren tillåts läsa tidningar i fängelset).

I dessa fjärran länder – vi exemplifierar med ett citat ur *Revue Hebdomadaire*⁶ för att visa hur långt verkligheten står från den officiella ideologin – ”i dessa fjärran länder skälver folkets själ som en med det franska folkets själ. I Fjärran östern, som nästan verkade (!) fientligt inställt till oss, ser vi en rörande bild på hur tusentals präster ber till Buddha för våra vapens seger”, etc., etc. Detta skrevs på hösten förra året... Men om ungefär en månad kommer ”kejsaren” i Fjärran östern – som nyligen organiserade förberedelserna för den ”75-kanonernas” dag,⁷ som de också skrev känslösamt om – att äta sina fängelseransoner för 30:e dagen i rad, och i Frankrike kommer de att ha glömt bort upproret, och de få som känner till det – de patriotiska och socialpatriotiska klottrarna – kommer återigen att börja skriva känslösamt om den ”skälvande” annamitiska själen. Inte nog med det. Varje gång de indokinesiska soldater som har forslats hit uppmärksammas av Renaudel [*L’Humanités* redaktör], så kommer han att påminna Frankrikes arbetare om att republiken införlivar deras mindre annamitiska bröder i den stora kampen för ”nationalitetsprincipen”.

6 *Revue Hebdomadaire* (Veckokronikan) var en fransk högertidning.

7 ”75-kanonernas” dag syftar på slaget vid Somme, juli-november 1916. 75 mm kanoner var det allierade artilleriets grundpelare.